

Je-li povinný subjekt informací **zveřejněním**, lhotejno, zda povinné a dobrovolně, je jeho povinností takovou informaci zpřístupnit ve všech **formálních verzích**, v nichž ji povinný subjekt disponuje a ve všech **formách (podobách)**, v nichž byla vytvořena. Protože podle § 5 odst. 5 je zveřejňovou informací nikoli jen informace zveřejněná způsobem umožňujícím dálkový přístup, tedy v elektronické podobě, je nutné pojem „formát“ vykládat odlišně v případě věty první a v případě věty druhé § 4 odst. 2. Zátlumce ve větě první je nutné pojem „formát“ ztotožnit s pojmem „příloha“, v případě, že bude informace zveřejněna i v elektronické podobě, má být jeden z jejích formátů jejího datového záznamu též tzv. otevřený formát (viz výše).

2. [Způsob zveřejnění informace] Z věty první tedy vyplývá povinnost povinného subjektu, pokud informaci zveřejňuje, zveřejnit všechny její *prvky*, které má (písemnou, elektronickou/datovou apod.). To současně znemožňuje využít pro její zveřejnění všechny *způsoby*, které splnění této povinnosti umožní. Např. je-li informace pořízena v elektronické podobě a současně i v tiskové, pak z § 4 odst. 2 vyplývá povinnost povinného subjektu zveřejnit datový soubor, ale rovněž zveřejnit i příslušný výstisk. Lze tedy říci, že *forma zveřejňované informace* bude určující i pro *způsob jejího zveřejnění* – typicky jestliže byla pořízena zvuková nahrávka na magnetofonický záznamník, pak zveřejnění bude možné například zpřístupněním v knihovně, pokud zveřejnění veřejné knihovnické a informační služby (viz § 3 odst. 5), jestliže byla informace pořízena formou datového souboru, pak může být zveřejněna např. způsobem umožňujícím dálkový přístup, ale může být i (pouze) zpřístupněna na záznamových médiích např. opět v knihovně. Konkrétní způsob zveřejnění informace tedy určuje povinný subjekt, musí však vždy zvolit způsob, který informaci umožní zveřejnit ve všech formách, v nichž byla zveřejněna, tj. v nichž informací má.

3. [Zveřejnění informace v elektronické podobě] Jestliže byla je-
z form pořizení informace *forma (podoba) elektronická*, což bude v du-
době zřejmě pravidlem (texty se píší v textových editorech, zvukové i obrá-
vé záznamy se používají za užití výpočetní techniky), pak z § 4 odst. 2
první vyplývá nejen povinnost informací v této formě zveřejnit, ale též zve-
nit ji i ve všech formátech, v nichž byla pořízena (tj. zjednodušeně ře-
ve všech souborových formátech, jimiž byla informace zaznamenána) a v
odst. 2 věty druhé povinnost, aby jedním z těchto formátů byl tzv. *otev-
formát*, tedy formát, „jehož specifikace je volně dostupná a používání učině-
není omežováno“. Ve větě druhé se přitom jedná o aktivní povinnost pov-
ho subjektu, tzn. jestliže informace nebyla v otevřeném formátu vytvořena

o povinnosti informací do tohoto formátu převést (např. je-li informace uložena jako text ve formátu DOC, jež není otevřeným formátem, pak při zveřejnění musí povinný subjekt zpřístupnit informaci i v otevřeném formátu, např. RTF nebo PDF). Tato povinnost platí samozřejmě jen za podmínky, že takový otevřený formát pro danou informaci existuje (ačkoli autoři komentáře jsou v oboru výpočetní techniky laiky, lze si jistě představit např. také vysoce specializované databáze, které nelze konvertovat do jiných otevřených formátů, natož formátů otevřených; podobně mohou existovat také programy pro vztváření projektové dokumentace apod.)

4. [Informace v otevřeném formátu a možnost jejího dalšího zpracování] v souvislosti s elektronickou podobou informace a s povinností zveřejnění její ve formátu, v němž byla vytvořena, a současně v otevřeném formátu, aby byla položena otázka, zda elektronická forma (podoba) informace musí být zveřejněna takovým způsobem, aby s příslušným souborem bylo možné ji zpracovávat (např. aby bylo možno editovat text, pracovat s daty uvedenými v tabulkách apod.). Jinak řečeno, zda je požadavkem zákona o svobodném přístupu k informacím (a Směrnice ES) zpřístupnit informaci pouze pro seřazení se s ní (v běžně dostupném formátu) nebo i pro její případné další zpracování ve zveřejněném formátu. Přitom zpřístupnění informace v otevřeném formátu samo o sobě ještě nemusí umožnit s informací dále pracovat (např. formát PDF je formátem otevřeným, nicméně informace v tomto formátu uvedená lze zabezpečit ochranou proti dalšímu zpracování, např. ochranou proti kopírování textu do textového editoru (otevřený formát tedy samo o sobě nezaručuje možnost dalšího zpracování informace, ale zpravidla jen možnost se s touto informací „svobodně“ a obvykle i „bezplatně“ se-

3. [Povinnost umožnit další zpracování zveřejněné informace] Přestože zákon o svobodném přístupu k informacím nestanoví výslovně (slovní zákon), jeho specifikace je volně dostupná a použití není uživatelem omezeno, které je uvedené v § 4 odst. 2, se totiž vztahuje k „použití“ formátu a nikoli k „použití“ informace, máme za to, že jak Směrnice ES, tak zákon o svobodném přístupu k informacím počítají s tím, že elektronicky zveřejněná informace musí být zveřejněna i způsobem, který s informací umožní dále „používat“, a to přiměřeně jejímu charakteru (editovat text, řadit údaje v tabulce atd.). Není sice podmínkou, aby další zpracovávání informace bylo možným subjektem vždy spojeno s *otevřeným formátem*, nicméně je třeba, aby se spoil jeden z formátů, v nichž je elektronické informace zpřístupněna, s další elektronické zpracovávání umožnil (informace např. může být pořízena formátu DOC, jenž není formátem otevřeným, a proto musí být pře-

vedena do otevřeného formátu PDF, který je formátem otevřeným, a musí být zveřejněna v obou formátech, přičemž alespoň jeden z nich musí zůstat zpracovatelný). Tento požadavek lze dovodit již ze samotné Směrnice. Jejím cílem je „opakované využití informací veřejného sektoru“, jehož naplnění má být právě jejich další zpracovávání, které by mělo „napomoci podléskému růstu a vytváření pracovních míst“¹²). Povinné subjekty si tedy požadavku v praxi nejsou vždy vědomy a zpravidla elektronicky zveřejněné informace opatřují ochranou proti dalšímu zpracování, obvykle z důvodu před úpravou informace a jejím podvodným vydáváním za informaci vytvořenou povinným subjektem nebo z pocitu, že na informacích, které vytvořil (a přímo či nepřímo zaplatil) povinný subjekt by neměl mít nikdo svůj měrní zisk („výdělek bez práce“, „parazitování“ na veřejných informacích apod.). Byť lze tyto subjektivní důvody do jisté míry chápat, přesto nesplňují zákonné povinnosti nemohou ospravedlnit. Pokud by žadatel provedl v informaci úpravy a vydával by je za pravé, podle okolností i míry závažnosti by tímto postupem mohl dopustit přestupku nebo i některého trestného činu. V širší komerční využití informací je pak samo o sobě cílem Směrnice ES a i komentovaného zákona.

6. [Dobrovolné zveřejňování informací a forma/formát jejich zveřejnění] Popsané relativně složité zveřejňování informací lze považovat ve srovnání s dobrovolným zveřejňováním za kontraproduktivní, neboť by mohlo vést ke snížení motivace povinných subjektů k této formě zpřístupňování informací. Ve vztahu k povinně zveřejňovaným informacím povinný subjekt „nemá na výběr“ a informace musí zveřejnit předepsaným způsobem. V případě dobrovolného zveřejňování však složitost tohoto systému povinných subjektů spíše odrazuje (tedy ty povinné subjekty, kteří si jsou vědomi svých povinností plynoucích z § 4 odst. 2). Dlužno ovšem podotknout, že jen malá část povinných subjektů povinnosti plynoucí z § 4 odst. 2 skutečně dodržuje – většina webových stránek je sice „plná“ různých informací o povinných subjektech, málokdy jsou však dokumenty zveřejňovány i v otevřených formátech či v podobě způsobilé k dalšímu zpracování.

¹² Viz některé části preambule: **Bod 5:** „... Informace veřejného sektoru jsou důležitým zdrojem materiálem výrobní a služeb digitálního obsahu a s rozvojem bezdrátových aplikací se stanou ještě důležitějším zdrojem obsahu... Rozšíření možnosti opakovaného využití informací veřejného sektoru by měly mimo jiné umožnit evropským společnostem využívat jejich potenciálu a přispívat k hospodářskému růstu a vytváření pracovních míst...“ **Bod 8:** Subjekty veřejného sektoru shromažďují, vytvářejí, reprodukcují a šíří dokumenty plnění svých veřejných úkolů. Využívání těchto dokumentů k jiným účelům znamená zneužití sektoru poskytující své vlastní dokumenty ve formátu, který nezávisí na použití programového vybavení, pokud je to možné a vhodné.

Článek 3

1. [Charakteristika komentovaného ustanovení] Ustanovení § 4 odst. 1 upravuje základní pravidla pro poskytování informací na základě žádosti. Zákon o svobodném přístupu k informacím především povinnému subjektu ukládá, aby informaci poskytl ve formátech a jazycích podle obsahu žádosti poskytnutí informace, pokud tento zákon nestanoví jinak. Povinný subjekt však není povinen měnit formát nebo jazyk informace, pokud by taková změna měla být nepřiměřenou zátěží; v takovém případě žádosti vyhověl tím, že poskytl informace ve formátu nebo jazyce, ve kterých byla vytvořena. Pokud by jako v případě zveřejňování informací i zde je jazykem informace mírně slovní vyjádření a formátem informace její podoba (forma), tedy způsob jejího záznamu (elektronický, listinný, zvukový, obrazový, audiovizuální), a v případě elektronické podoby (formy) i její souborový formát. Svůj odraz přitom komentované ustanovení nachází i ve formulaci § 4 odst. 5 písm. d), podle něhož povinný subjekt poskytne informaci v souhlase s žádostí, tedy v souladu s projevem vůle žadatele.

Povinnost poskytnout informaci v žadatelem „poptávané“ podobě
Povinný subjekt je především povinen respektovat požadavek žadatele poskytnout informaci v podobě (a formátu) a v jazyce v souladu se žádostí žadatele. Žadatel nesdílí formu poskytnutí informace, volí ji povinný subjekt, a v rámci pravidel prioritního poskytnutí informace v elektronické podobě (§ 4 odst. 5 – viz dále). Je to tedy žadatel, kdo určuje nejen předmět žádosti (okruh informací), ale i formu (podobu) informací a v závislosti na ní i způsob jejich poskytnutí – např. domáhá-li se poskytnutí informace formou elektronické kopie, pak žádost nelze vyřídit, nejsou-li splněny některé zákonné podmínky poskytnutí elektronické podoby informace a jejím odesláním elektronickým způsobem, ale je třeba ji poskytnout listinnou formou a „fyzicky“ – tedy v jakém byla zaznamenána. Pokud povinný subjekt v jiném jazyce než v jazyce, v jakém byla zaznamenána, vyplývá z § 4 odst. 3 jeho povinnost informovat žadatele, ledaže by takový postup byl pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěží. V praxi však zřejmě bude požadavek na poskytnutí informace v jiném jazyce automaticky považován za nepřiměřenou zátěž a informace bude poskytnuta v jazyce záznamu (viz dále).

[Možnost odchýlení se od požadované formy pro nepřiměřenou zátěž]
Povinný subjekt požadavek žadatele respektovat nemusí především tehdy,